

Sånn er staten



Årskonferansen – En bedre stat
2025

Sånn styres staten og tilknyttede virksomheter utenfor staten



Storting og regjering

Eierstyring

Direkte
politisk
styring



Egne retts-
subjekter
eid av staten

Selskaper, foretak,
særlovsselskaper
og stiftelser



Stats-
forvaltningen

Departementene

Direktoratene og andre
statlige forvaltningsorgan

Regional statsforvaltning

- Etater med ytre apparat
- Statsforvalteren (utfører oppgaver for etater og departementer)

Les mer om organisering
av staten her



Styring gjennom
budsjett- og
lovvedtak

Tilsyn og
kontroll



Forskrifter



Kommune-
forvaltningen

Selvstendige folke-
valgte enheter:

- Fylkeskommunene
- Kommunene

Slik skiller vi mellom virksomheter i og utenfor staten



Forvaltningsorganer

Ordinære
forvaltnings-
organ



Departementer,
direktorater
og tilsyn

Forvaltnings-
organ med
særskilte
fullmakter



Universiteter,
høyskoler og
forsknings-
institusjoner

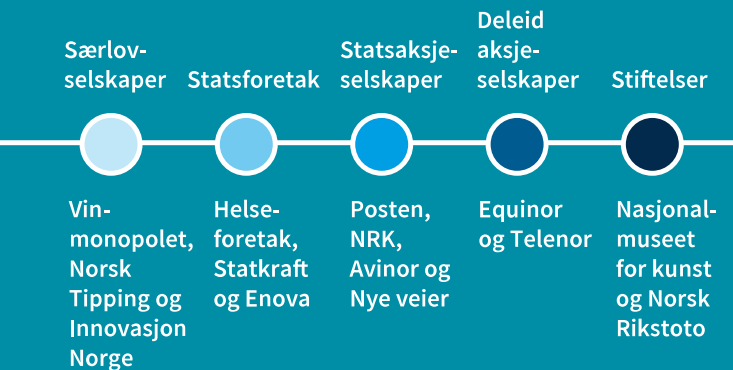
Forvaltnings-
bedrifter



Statsbygg
og Statens
pensjons-
kasse

Tilknytningsform bestemmer statens styringsmulighet og grad av fristilling. Jo lengre til høyre på linjen, desto mer fristilt er virksomhetene.

§ Egne rettssubjekt



187 virksomheter



utgjør det vi kaller staten

Les mer om organisering av
virksomheter i staten her



Hvordan er staten organisert?

Med **staten** mener vi alle virksomheter som inngår i statsregnskapet. Stats- og helseforetak, statlige fond og aksjeselskap holdes utenfor.

187 virksomheter inngår i **statsforvaltningen**, som er statens utøvende makt. Det vil si departementene med underliggende virksomheter.

Antallet **departementer** har holdt seg relativt stabilt de siste 60 årene. I dag har vi 17 departementer inkludert Statsministerens kontor.

Departementene har i økende grad blitt **sekretariat for politisk ledelse**. Dette har ført til at flere oppgaver er flyttet ut til **direktoratene**. I dag er det 71 direktorater.

Statens største utgifts- post er folketrygden

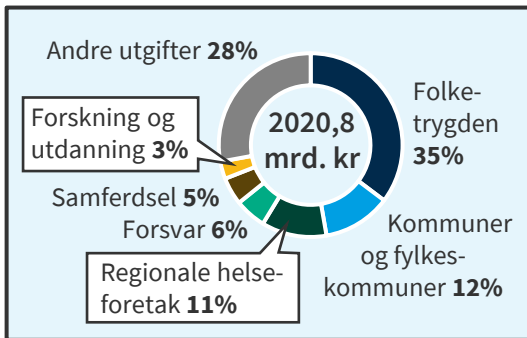


35 % går til sosiale formål,
folketrygden

Se utviklingstrekk og
flere tall på statsregnskapet.no her



Hva går pengene til?



Kilde: Statsbudsjettet 2025

Statsbudsjettets utgifter for 2025 utgjør totalt **2 020,8 mrd. kroner**, en økning på **6,8 prosent** i forhold til saldert budsjett.

De **største utgiftsområdene** er Folketrygden, rammetilskudd til kommunene og regionale helseforetak.

Offentlige innkjøp



Det offentlige kjøper for
ca. 780 mrd. kroner årlig

Ler mer om offentlige
anskaffelser her



Status for offentlig innkjøp

Anskaffelsesundersøkelsen gir innsikt i offentlige virksomheters **evne til å utføre anskaffelser** på en strategisk, effektiv og bærekraftig måte.

Resultatene for 2024 underbygger at endringer tar tid, men flere endringer er positive:

- **Det er vekst** i andel virksomheter som opplever tilstrekkelig kompetanse innenfor flere av områdene som går under samfunnsansvar.
- Betydelig flere virksomheter gjør tiltak for å oppnå **lav- og nullutslippsløsninger** og **sirkulær økonomi** i anskaffelsene sine.
- Undersøkelsen viser at flere virksomheter kan kjennetegnes som **strategisk orienterte**.

Effektiv ressursbruk?

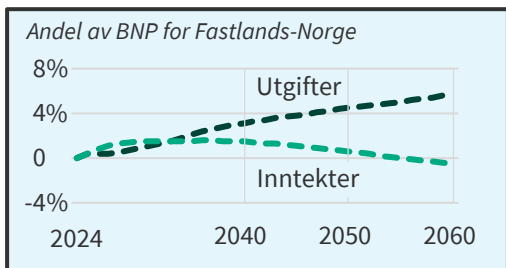


Hvordan kan staten bruke
ressursene bedre?

Les mer om kunnskap og
analyser her



Ressursene blir knappere



Kilde: Finansdepartementet /Perspektivmeldingen

Perspektivmeldingen viser at staten **må få mer** ut av hver krone framover. Statens inntekter vil avta som andel av BNP, mens utgiftene vil øke. Samtidig vet vi at arbeidskraft blir en stadig knappere ressurs.

Når ressursene blir knappere, blir **prioritering** viktigere. **Utrekningsinstruksen** er et av statens verktøy for å kunne belyse konsekvenser av tiltak og prioritere.

DFØ gjør også **kartlegginger** og **forvaltningsanalyser** som bidrag til kunnskapsgrunnlag for effektivisering.

178 000 personer



jobber i statlige virksomheter

Les mer om kjennetegn ved
ansatte i staten her



Hvem er de statsansatte?

I statsforvaltningen alene jobber det nesten **175 000**. Det er 600 flere enn i 2022. Det er om lag **4 500** ansatte i departementene, mens underliggende virksomheter har **170 200** ansatte.

Antall ansatte i statsforvaltningen vokste med om lag **0,3 prosent** fra 2022 til 2023. Den generelle sysselsettingsveksten i Norge var på 1,0 prosent i samme periode.

Nær en tredjedel av alle arbeidsforholdene i statsforvaltningen er under Kunnskapsdepartementet med underliggende virksomheter. Av disse arbeidsforholdene er **95 prosent i universitets- og høyskolesektoren**.

Statsforvaltningen er representert i **alle fylkene** i Norge. **27 prosent** av ansatte i statsforvaltningen jobber i Oslo.

Kompetanseutvikling



i staten oppleves god

Les mer i
Statsansatteundersøkelsen her



Statsansatte-undersøkelsen 2025

Statsansatte opplever å få brukt sin kompetanse, og muligheter for utvikling:

- **Blir faglig utfordret:** Om lag 8 av 10 opplever å bli faglig utfordret i arbeidet sitt. Like mange svarer at oppgavene deres bidrar til utvikling av egen kompetanse.
- **Muligheter for utvikling:** 6 av 10 svarer at de får tilgang til kompetanse-utviklingstilbud i virksomheten sin.
- **Høy autonomi og tillit fra leder:** Om lag 8 av 10 opplever stor frihet i måten de løser sine oppgaver på, og om lag 9 av 10 opplever tillit fra nærmeste leder.

4 av 10 ledere



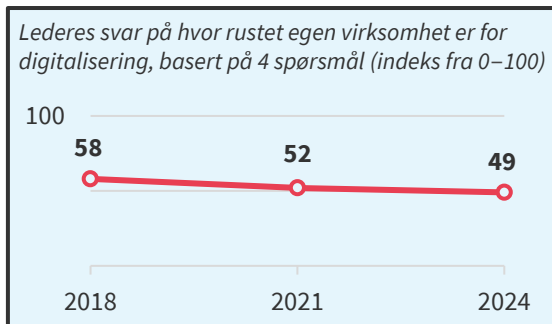
har tilgang på nødvendig
digital kompetanse

Les mer i
Statsansatteundersøkelsen her



Digitalisering fra et ledelsesperspektiv

Lederes svar på hvor rustet egen virksomhet er for digitalisering, basert på 4 spørsmål (indeks fra 0–100)



Kilde: Statsansatteundersøkelsen 2024

Ledere i staten mener virksomheten er dårligere rustet for digitalisering nå enn tidligere:

- Om lag **44 prosent** av ledere mener de ikke har tilgang på nødvendige midler og budsjett for digital utvikling.
- Om lag **3 av 10 ledere** sier at virksomheten ikke er rigget for å nyttiggjøre seg av muligheten som ligger i den digitale utviklingen.
- Litt under **3 av 10 ledere** sier at de ikke har rutiner for å holde medarbeidernes digitale kompetanse oppdatert.

Innbyggere er



stort sett tilfredse med
offentlige tjenester

Les om innbyggerundersøkelsen
2024 her



Hva mener innbyggerne?

Innbyggerundersøkelsen 2024 viser at innbyggere er **tilfredse** med offentlige tjenester, men at tilfredsheten viser en **svak nedadgående** trend over tid.

Innbyggere som har **erfaring med tjenestene er ofte mer fornøyde** enn de som ikke har hatt erfaring med tjenestene.

Innbyggerundersøkelsen finner blant annet at

- **6 av 10** er bekymret for inflasjon og økte levekostnader
- **7 av 10** synes det er lett å forstå skriftlig informasjon fra kommunen
- **6 av 10** tror at det foregår ulike former for korrupsjon i staten

Tilliten er høy



i Norge sammenlignet med andre OECD-land

Les om innbyggerundersøkelsen
2024 her



Hva mener innbyggerne?

Innbyggerundersøkelsen 2024 kartlegger innbyggernes tillit til offentlige institusjoner.

Innbyggernes tillit til alle offentlige institusjoner hadde en **nedgang** fra 2021 til 2023. Særlig tilliten til regjeringen og Stortinget har gått ned.

I 2024 publiserte OECD en rapport som **sammenligner tillitstall fra 30 OECD-land**. Tallene for Norge kommer fra DFØs innbyggerundersøkelse.

Rapporten viser at tilliten til regjeringen, kommunestyret og forvaltningen i Norge er **høyere** enn gjennomsnittet i 30 OECD-land.

Sammenligner vi tillit til forvaltningen i Norge med **andre nordiske land**, er tilliten høyere i Finland og på Island og lavere i Sverige og i Danmark.

**Se rapporter og
tall på dfo.no**



Direktoratet for forvaltning
og økonomistyring